ECLI:LV:RPPT:2018:0503.C68243818.4.S
Lietas Nr.C68243818
Lietas arhīva Nr.C-2438-18/18

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2018.gada 3.maijā

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa šādā sastāvā:
tiesnese I.Zelmene
ar sekretāri D.Ceplišu,
piedaloties zvērinātam advokātam N.Dinsbergam,
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu parāda un noslēgtās vienošanās izpildi un noskaidroja

Aprakstošā daļa

2018.gada 11.janvārī Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā saņemts /pers. A/ (turpmāk – prasītāja) prasības pieteikums pret /pers. B/ (turpmāk – atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu un noslēgtās vienošanās izpildi. Prasība precizēta 2018.gada 17.janvārī.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 1996.gada 12.aprīlī noslēgtā pušu laulība šķirta 2016.gada 1.septembrī pie zvērinātas notāres Dainas Roskošas. Laulības laikā dzimis dēls /pers. C/. Šķirot laulību, puses noslēdza vienošanos, saskaņā ar kuru vienojās, ka atbildētājs piedalās dēla uzturēšanā, maksājot uzturlīdzekļus prasītājai 200 *euro* apmērā ik mēnesi līdz dēla pilngadībai.

Prasītāja norāda, ka uz 2018.gada 1.janvāri atbildētāja uzturlīdzekļu parāds par periodu no 2017.gada oktobra līdz 2017.gada decembrim ieskaitot sastāda 1167,03 *euro*. Atbildētājs veic nepilnīgus uzturlīdzekļu maksājumus, kaut arī ar vienošanos apņēmies maksāt 200 *euro* mēnesī.

Prasība pamatota ar Civillikuma 179. un 1587.pantu un prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļu parādu dēla uzturam 1167,03 *euro* apmērā un piedzīt no atbildētāja par labu prasītajai uzturlīdzekļus nepilngadīgā dēla /pers. C/ uzturam ik mēnesi 200 *euro* apmērā līdz brīdim, kad dēls varēs sevi apgādāt.

/pers. B/ rakstveida paskaidrojumus tiesai nav sniedzis.

Tiesas sēdē prasītājas /pers. A/ pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Normunds Dinsbergs uzturēja prasību daļēji par uzturlīdzekļu 200 *euro* apmērā piedziņu ik mēnesi līdz bērna pilngadībai. Daļā par uzturlīdzekļu parāda piedziņu un uzturlīdzekļu piedziņu līdz bērns spēs pats sevi uzturēt, prasība netika uzturēta, par ko pārstāvis parakstījās tiesas sēdes protokola pielikumā Nr.1. Prasība daļā par uzturlīdzekļu parāda piedziņu netika uzturēta, jo atbildētājs parādu samaksāja līdz tiesas sēdei, par ko tiesas sēdē iesniedza pierādījumus – maksājumu uzdevumus. Papildus paskaidroja, ka prasītāja vēlas, lai uzturlīdzekļi tiktu piedzīti ar tiesas spriedumu, jo atbildētājs, pielīgtos uzturlīdzekļus maksā neregulāri un nepilnā apmērā, bet izdevumi bērna uzturam ir regulāri. Lūdza piedzīt uzturlīdzekļus tādā apmērā, kādā puses vienojušās, šķirot laulību, proti, 200 *euro* mēnesī.

Atbildētājs/pers. B/ tiesas sēdē iesniedza pierādījumus, ka uzturlīdzekļu parāds tika samaksāts 2018.gada 20.februārī un 1.aprīlī. Prasību daļā par uzturlīdzekļu piedziņu 200 *euro* apmērā neatzina. Paskaidroja, ka vienošanās, kas tika noslēgtA starp pusēm, šķirot laulību, ir spēkā un tiek pildīta. Atbildētājs vienošanos nevēlas apstrīdēt. Uzturlīdzekļu parāds izveidojies, jo janvārī un februārī atbildētājs bijis bez darba. Nekad nav atteicies maksāt dēlam uzturlīdzekļus, bet izteica šaubas, ka maksātā nauda tiek tērēta dēla vajadzībām.

Motīvu daļa

Noklausoties pušu paskaidrojumus, izvērtējot prasības pieteikumā izklāstītos argumentus un lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība, tās uzturētajā daļā, ir pamatota un apmierināma pilnībā.

Lietā nav strīda, ka prasītāja /pers. A/ un atbildētājs /pers. B/ ir 2005.gada 10.februārī dzimušā /pers. C/ vecāki. Minēto apliecina lietas materiāliem pievienotā dzimšanas apliecības Nr./apliecības numurs/ kopija (*lietas 13.lapa*).

Lietā nav strīds, ka pušu laulība ir šķirta pie zvērinātas notāres Dainas Roskošas (*lietas 10.-11.lapa*).

Ar lietas materiāliem apstiprinās, ka puses 2016.gada 1.septembrī noslēdza vienošanos par laulāto kopmantas sadali un laulībā dzimušo bērnu aizgādību, uzturēšanas kārtību un saskarsmes tiesībām (*lietas 12.lapa*).

Vienošanās 4.punktā puses vienojās, ka atbildētājs maksās prasītājas labā bērna uzturēšanai 200,00 *euro* mēnesī skaidrā naudā vai uz viņas norādīto kontu bankā.

Tādējādi secināms, ka uzturlīdzekļu summa, kas atbildētājam bija jāmaksā ik mēnesi saskaņā ar vienošanos 200,00 *euro* apmērā.

Kā norādījusi prasītāja, un, ko likumā noteiktā kārtībā nav apstrīdējis arī atbildētājs, pēc laulības šķiršanas dēls dzīvo kopā ar māti un atrodas viņas pilnā aprūpē, savukārt atbildētājam jāmaksā uzturlīdzekļi katru mēnesi 200,00 *euro* apmērā.

Civillikuma 178.panta otrajā daļā noteikts, ja vecāki dzīvo šķirti, vecāku kopīga aizgādība turpinās. Bērna aprūpi un uzraudzību īsteno tas no vecākiem, pie kura bērns dzīvo.

Saskaņā ar Civillikuma 177.panta ceturto daļu bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmajai daļai, vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Savukārt minētā panta otrajā daļā noteikts, ka pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Prasītāja norādījusi, ka atbildētājs noslēgtās vienošanās noteikumus nepilda pilnā apmērā, līdz ar to ir izveidojies uzturlīdzekļu parāds 1167,03 *euro* apmērā par laika periodu no 2017.gada oktobra līdz 2017.gada decembrim iekaitot. Minēto tiesas sēdē nenoliedza atbildētājs. Iesniedza pierādījumus, ka līdz tiesas sēdei samaksājis uzturlīdzekļu parādu un prasītājas pārstāvis tiesas sēdē neuzturēja prasību šajā daļā.

Civilprocesa likuma 223.panta 4.punktā noteikts, ka tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja prasītājs atteicies no prasības.

Prasītājas pārstāvis tiesas sēdē neuzturēja prasību daļā par uzturlīdzekļu parāda piedziņu, jo atbildētājs ir samaksājis parādu pēc prasības celšanas tiesā.

Tiesa atzīst, ka prasītājas atteikšanās no prasības ir viņas ekskluzīva tiesība līdz ar to, ir pamats izbeigt tiesvedību lietā prasības daļā par uzturlīdzekļu parāda piedziņu, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223.panta 4.punktu.

Prasība tika uzturēta daļā par uzturlīdzekļu piedziņu no atbildētāja par labu prasītājai dēla uzturam ik mēnesi 200 *euro* apmērā, atbilstoši pušu noslēgtajai vienošanai.

Kā jau norādīts, lietā nav strīda, ka 2016.gada 1.septembrī puses, šķirot laulību, noslēgušas vienošanos par laulāto kopmantas sadali un laulībā dzimušo bērnu aizgādību, uzturēšanas kārtību un saskarsmes tiesībām. Vienošanās nav apstrīdēta un ir spēkā esoša. Tiesas sēdē atbildētājs atkārtoti norādīja, ka vienošanos nevēlas apstrīdēt, tā pauž pušu brīvu gribu.

Saskaņā ar Civillikuma 1431.pantu akta parakstīšana, vienalga, vai tas attiecas uz pašu parakstītāju vai trešo personu, uzskatāma par piekrišanu šim aktam, ja tā saturs parakstītajam bijis zināms un ja viņam tajā tiesiskā darījumā, uz kuru akts attiecas, ir personīga interese un ierunas tiesība.

Noslēdzot vienošanos, abas puses ar saviem parakstiem apliecinājuši, ka vienošanās pareizi atspoguļo viņu un bērna intereses, ka pusēm vienam pret otru nav ne materiālu, ne juridisku pretenziju, un ka viņi apņemas arī turpmāk neizvirzīt viens otram nekāda veida pretenzijas sakarā ar to, kā vien par šīs vienošanās nepienācīgu izpildi.

Tiesas rīcībā nav ziņu par to, ka atbildētājs minēto vienošanos likumā noteiktā kārtībā būtu apstrīdējis, līdz ar to tā viņam ir saistoša.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Ņemot vērā to, ka ar vienošanos atbildētājs ir uzņēmies maksāt līdzekļus bērna uzturam, taču nav maksājis tos atbilstoši noslēgtās vienošanās noteikumiem, tiesa atzīst, ka atbildētājam ir jāpilda uzņemtās saistības maksāt bērna – /pers. C/ uzturam līdzekļus tādā apmērā, kā pielīgts 2016.gada 1.septebra vienošanās noteikumos, proti, 200,00 *euro* apmērā.

No lietas materiāliem redzams, ka starp vecākiem noslēgtā vienošanās nenodrošina efektīvu tiesisko aizsardzību bērnu tiesībām uz uzturlīdzekļu saņemšanu.

Augstākās tiesas Senāts ir atzinis, ka vienošanās starp vecākiem notiek tikai par maksājumu apmēru, jo pienākums maksāt un tiesības saņemt līdzekļus bērnu uzturam ir regulēts likumā (Civillikuma 177., 179.pants) (*sk. Senāta 2007.gada 24.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC - 729, Senāta 2010.gada 27.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC - 1126/2010*). Tas nozīmē, ja prasība celta, lai aizstāvētu no likuma izrietošas bērnu tiesības saņemt uzturlīdzekļus no vecāka, nav nepieciešams apstrīdēt noslēgto vienošanos. Šāda vienošanās neliedz ar likumu pamatoto vecāka pienākumu par uzturlīdzekļu maksāšanu noteikt ar tiesas spriedumu.

Ņemot vērā minēto, tiesa atsevišķi nevērtē jautājumu par civiltiesiskas vienošanās atsevišķa punkta izbeigšanu.

Uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumu regulē likums, līdz ar ko pušu vienošanās rada uz likumu pamatotu saistību (Civillikuma 177. un 179.pants).

Prasītāja ir lūgusi tiesu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai līdzekļus dēla uzturam 200,00 *euro* katru mēnesi no prasības celšanas dienas līdz dēla pilngadībai.

Ņemot vērā minēto, uzturlīdzekļu maksāšanas pienākums turpmāk nosakāms ar tiesas spriedumu.

Izvērtējot no atbildētāja piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru 200,00 *euro* mēnesī, tiesa ņem vērā, ka noslēdzot vienošanos, atbildētājs šādam uzturlīdzekļu apmēram ir piekritis, tādējādi atzīstot to par atbilstošu bērna vajadzībām, un apņēmies tos labprātīgi maksāt. Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka prasītājai nav pienākums atsevišķi iesniegt lietā aprēķinu par bērna uzturam nepieciešamajiem līdzekļiem un pierādījumus par faktiskajiem izdevumiem dēlam, jo sava prasījuma pamatotības pierādīšanai prasītāja iesniegusi tiesai vienošanos, kuru ievērot un pildīt pienākums ir katrai no pusēm.

Turklāt Civilprocesa likuma 96.panta piektajā daļā noteikts, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Atbildētājs nav izmantojis savas likumā paredzētās tiesības – nav sniedzis paskaidrojumu par prasības pieteikumu, nav apstrīdējis prasības pieteikumā minētos faktus, nav norādījis uz mantiskā stāvokļa izmaiņām, kas liegtu viņam pildīt noslēgto vienošanos daļā par uzturlīdzekļiem dēlam, no kā secināms, ka viņam nav pamatotu iebildumu pret prasību. Tādējādi tiesa atzīst, ka ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem prasītāja ir pierādījusi sava prasījuma pamatotību un atbildētājam dēla uzturam ik mēnesi jāmaksā 200,00 *euro*.

2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.punkts nosaka, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: 2.1. katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas; 2.2. katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Saskaņā ar 2015.gada 24.novembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifā likmes aprēķināšanu" grozījumiem, kas stājās spēkā 2017.gada 1.janvārī, 2.punktu minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros līdz 2017.gada 31.decembrim bija 380,00 *euro*, bet pēc grozījumiem, kas stājās spēkā 2018.gada 1.janvārī, minimālā mēneša darba algas apmērs normāla darba laika ietvaros ir 430,00 *euro*.

Ņemot vērā, ka minimālā mēneša darba alga var mainīties un uzturlīdzekļu piedziņai ir ilgstošs raksturs, tiesa uzskata, ka nepilngadīgā bērna interesēs ir spriedumā noteikt, ka uzturlīdzekļu summa nevar būt mazāka par Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru atbilstoši bērna vecumam.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas judikatūru, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā (*sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 29.augusta spriedumu lietā Nr. SKC- 556*).

Attiecīgi, tiesa atzīst, ka apmierināma prasība par uzturlīdzekļu piedziņu 200,00 *euro* apmērā sākot no 2018.gada 11.janvāra, proti, no prasības celšanas tiesā dienas, līdz bērna pilngadībai. Pie sprieduma izpildes ieskaitāmi /pers. B/ labprātīgi no 2018.gada 11.janvāra līdz 2018.gada 3.maijam samaksātās uzturlīdzekļu summas /pers. C/ uzturam.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu prasītāja no likumā noteiktās valsts nodevas samaksas valsts ienākumos ir atbrīvota, līdz ar ko tiesas izdevumi, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, piedzenami no atbildētāja.

Civilprocesa likuma 33.pantā noteikts, ka tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „b" apakšpunktu un 35.panta pirmās daļas 3.punktu, izskatāmajā lietā maksājama valsts nodeva 330,64 *euro* apmērā.

Savukārt ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi izskatāmajā lietā ir 3,94 *euro* (*lietas 2.lapa*).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājam ir nosakāms 10 dienu termiņš labprātīgai sprieduma izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta pirmo daļu, 8.panta pirmo daļu, 92.-97.pantu, 189.-193. un 204.[1]pantu tiesa

nosprieda

prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus dēla /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam ik mēnesi 200,00 *euro* (divi simti *euro*) apmērā, bet ne mazāk par Ministru kabineta noteikumos noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru, līdz dēla pilngadībai. Pie sprieduma izpildes ieskaitīt /pers. B/ labprātīgi no 2018.gada 11.janvāra līdz 2018.gada 3.maijam samaksātās uzturlīdzekļu summas /pers. C/ uzturam.

Izbeigt tiesvedību /pers. A/ prasības daļā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu parāda piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu 330,64 *euro* (trīs simti trīsdesmit *euro* un 64 centi) apmērā.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,94 *euro* (trīs *euro* un 94 centi).

Valsts nodeva iemaksājama – Saņēmējs: Valsts kase, reģistrācijas numurs 90000050138, Saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konta numurs LV55TREL1060190911200. Maksājuma mērķī jānorāda civillietu identificējoša informācija.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami – Saņēmējs: Tiesu administrācija, NMR 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģistrācijas numurs LV90001672316, Saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konta numurs LV51TREL2190458019000. Maksājuma mērķī jānorāda ieņēmumu ekonomiskās klasifikācijas kods – 21499 un civillietu identificējoša informācija.

Noteikt termiņu sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Labprātīgi izpildot spriedumu daļā par tiesas izdevumu piedziņu valsts ienākumos, maksājumu apliecinošu dokumentu iesniegt Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas kancelejā Baložu ielā 14, Rīgā.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas – 2018.gada 3.maija, Rīgas apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Tiesnese I.Zelmene